

ДЗЕРЖИНСЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД м. ХАРКОВА

ЄДРПОУ 02894036; проспект Перемоги, 52-В, м. Харків, 61202, тел. (057)336-82-70 e-mail inbox@dg.hr.court.gov.ua

УЗАГАЛЬНЕННЯ

судової практики розгляду справ, передбачених Розділом І ст.ст. 109 – 114² КК України за 2022 рік.

При проведенні аналізу судової практики використовувалися дані, які містяться в автоматизованій системі документообігу суду КП «Д-3», затверджених статистичних звітах суду форма №1-К, та матеріалах кримінальних проваджень.

Аналіз практики та статистики проводиться за 2022 рік.

У звітному періоді, а саме протягом 2022 року, до суду надійшло **9 кримінальних проваджень** щодо **11 осіб**, за ст.ст. 109 – 114² КК України. Судом було розглянуто 5 таких кримінальних проваджень щодо 5 осіб, таким чином залишок нерозглянутих справ даної категорії на кінець звітного періоду складає 4 кримінальні провадження щодо 6 осіб.

Нижче наведено статистичні дані щодо кількості кримінальних проваджень, які надійшли до суду у 2022 році, за кожним видом кримінальних правопорушень, передбачених Розділом І ст.ст. 109 – 114² КК України:

Вид кримінального правопорушення (стаття, частина статті КК України)	Кількість кримінальних проваджень	Кількість осіб, яким пред'явлено обвинувачення у кримінальному провадженні
Стаття 109. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади	0	0
Стаття 110. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України	0	0
Стаття 110 ² . Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України	0	0
Стаття 111. Державна зрада	3	3
<i>з них:</i>		
<i>за частиною першою:</i>	2	2
<i>за частиною другою:</i>	1	1

Стаття 111-1. Колабораційна діяльність	5	6
<i>з них:</i>		
<i>за частиною першою:</i>	2	2
<i>за частиною четвертою:</i>	1	2
<i>за частиною п'ятою:</i>	1	1
<i>за частиною шостою:</i>	1	1
Стаття 111 ² . Пособництво державі-агресору	0	0
Стаття 112. Посягання на життя державного чи громадського діяча	0	0
Стаття 113. Диверсія	0	0
Стаття 114. Шпиунство*	1	1
Стаття 114 ¹ . Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань	0	0
Стаття 114². Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану	1	1
<i>з них:</i>		
<i>за частиною третьою:</i>	1	1
ВСЬОГО:	9*	11

* Варто зазначити, що одне із врахованих кримінальних проваджень стосується двох осіб, дії яких кваліфіковані за різними складами злочинів, а саме ч.1 ст.111 та ч.1 ст.114 КК України, у зв'язку з чим наявна невідповідність суми показників у графі «Кількість кримінальних проваджень», яка дорівнює 10, та дійсної кількості кримінальних проваджень, яка складає 9 таких проваджень, про що зазначено в комірниці «ВСЬОГО».

Нижче наведено статистичні дані щодо кількості розглянутих кримінальних проваджень, які надійшли до суду у 2022 році, за кожним видом кримінальних правопорушень, передбачених Розділом I ст.ст. 109 – 114² КК України:

Вид кримінального правопорушення (стаття, частина статті КК України)	Кількість розглянутих кримінальних проваджень		Кількість осіб, яким пред'явлено обвинувачення у кримінальному провадженні
	вирок	ухвала	
Стаття 109. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення	0	0	0

конституційного ладу або на захоплення державної влади			
Стаття 110. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України	0	0	0
Стаття 110 ² . Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України	0	0	0
Стаття 111. Державна зрада	0	1	1
Стаття 111¹. Колабораційна діяльність з них:	4	0	4
<i>за частиною першою:</i>	2		2
<i>за частиною п'ятою:</i>	1		1
<i>за частиною шостою:</i>	1		1
Стаття 111 ² . Пособництво державі-агресору	0	0	0
Стаття 112. Посягання на життя державного чи громадського діяча	0	0	0
Стаття 113. Диверсія	0	0	0
Стаття 114. Шпигунство	0	0	0
Стаття 114 ¹ . Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань	0	0	0
Стаття 114 ² . Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану	0	0	0
ВСЬОГО:	4	1	5

При аналізі судової практики щодо зазначених категорій справ встановлено, що судом розглянуто 55% кримінальних проваджень (а саме 5 із 9).

Розгляд переважної більшості справ, а саме 4 з 5 ухвалених судових рішень або 80% від кількості розглянутих, закінчився ухваленням обвинувального вироку суду, тоді як ухвалою про звільнення від кримінальної відповідальності на підставі ч. 3 ст. 111 КК України (з тієї підстави, що особа на виконання злочинного завдання іноземної держави не вчинила ніяких дій і добровільно заявила органам державної влади про свій зв'язок з ними та про отримане завдання) завершено розгляд 1 кримінального провадження.

Усі обвинувальні вирoki було винесено у справах щодо обвинувачених у вчиненні колабораційної діяльності (ст. 111-1 КК України), однак за різними кваліфікуючими ознаками даного кримінального правопорушення, а саме 2 вирoki за вчинення кримінального правопорушення (проступку), передбаченого ч.1 ст.111-1 КК України (судові справи

№638/5008/22 та №638/6445/22), 1 вирок за вчинення злочину, передбаченого ч. 5 ст. 111-5 КК України (судова справа №638/5446/22), і 1 вирок за вчинення злочину, передбаченого ч. 6 ст. 111-1 КК України, вчинений у співучасті за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28 КК України) (судова справа №638/7303/22).

Судовий розгляд кримінальних проступків, передбачених ч. 1 ст. 111-1 КК України, здійснювався відповідно до ч. 2 ст. 381 КПК України без проведення судового розгляду в судовому засіданні за відсутності учасників судового провадження, оскільки обвинувачені не оспорювали встановлені під час дізнання обставини і були згодні з розглядом обвинувального акта без їх участі.

Фактичною підставою для притягнення до кримінальної відповідальності у кримінальному провадженні №638/5008/22 стало те, що обвинувачений на привітання «Слава Україні!» відповів нецензурною лайкою, а на зауваження про те, що на теперішній час йде війна з російською федерацією та м.Харків обстрілюють війська цієї держави, публічно, усно висловився про те, що - «повідомлення про обстріли м.Харкова все це брехня і наше місто обстрілюють спеціально війська України, щоб думали, що місто обстрілюють війська російської федерації і щоб керівництво України звинуватило у обстрілах російську федерацію.», «українці виникли від руських, в нас одна віра і що Україна – це росія, він чекає, коли російська федерація захопить м.Харків та встановить в ньому «русский мир» та те, що спецоперація російської федерації, яку вона проводить тепер в Україні, це правильно і бажає, щоб скоріше нас визволили війська росії».

У кримінальному провадженні №638/6445/22 фактичною підставою для притягнення до кримінальної відповідальності стало те, що обвинувачена, використовуючи власний профіль у забороненій для використання на території України соціальній мережі «Однокласники», поширювала у період з 12.03.2022 по 07.05.2022 матеріали, які містять публічні заперечення здійснення збройної агресії проти України, встановлення та утвердження тимчасової окупації території України або публічні заклики громадянином України до підтримки рішень та/або дій держави-агресора, збройних формувань та/або окупаційної адміністрації держави-агресора, до співпраці з державою-агресором, збройними формуваннями та/або окупаційною адміністрацією держави-агресора, до невизнання поширення державного суверенітету на тимчасово окупованій території України.

При вивченні даних, що характеризують обвинувачених суди встановили наступне.

У кримінальному провадженні №638/6445/22 встановлено, що обвинувачена є громадянкою України, раніше не судима, на обліку у лікаря-психіатра та лікаря-нарколога не перебуває, заміжня, працює без офіційного працевлаштування швачкою вдома.

У кримінальному провадженні №638/5008/22 обвинувачений є громадянином України, раніше судимий, не одружений, не працює, із вищою освітою, впродовж останніх п'яти років за медичною допомогою до КНП «МПНД №3» ХМР не звертався, на диспансерному (профілактичному) обліку у КНП ХОР «ОНД» не перебуває.

Обоє засуджених зареєстровані та проживають у м. Харкові. Як вбачається зі змісту вироків в обох випадках обставиною, яка у відповідності до ст. 66 КК України пом'якшувала покарання було шире каяття. При цьому обставин, які у відповідності до ст. 67 КК України обтяжують покарання, судом встановлено не було.

Обом засудженим у даних кримінальних провадженнях було призначено покарання у виді позбавлення права обіймати посади в органах державної влади та місцевого самоврядування строком на 10 (десять) років.

При аналізі вироку від 28 грудня 2022 року у кримінальному провадженні №638/7303/22 встановлено, що фактично підставою для притягнення до кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення (злочину), передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 6 ст. 111-1 КК України, стало те, що обвинувачений, перебуваючи у м. Харкові, у період 12-16 квітня 2022 року, здійснив виготовлення та зберігання листівок із зображенням символіки латинської літери «Z», що використовується збройними силами РФ та іншими військовими, збройними формуваннями, залученими до ведення агресивної війни проти України, та здійснив поширення створеного макету вказаної листівки. Надалі, виготовлені за макетом листівки у період з 21 квітня 2022 року були розповсюджені серед особового складу збройних сил РФ та незаконних збройних формувань «ЛНР», «ДНР». Також з 09 по 13 травня 2022 року, з метою підтримки держави-агресора РФ, здійснив створення листівки із зображенням символіки латинської літери «Z», триколову російського прапора та відповідними лозунгами, та поширив цей макет. В подальшому виготовлені за його макетом листівки у період з 19 травня 2022 року розповсюджені серед особового складу збройних сил РФ та незаконних збройних формувань «ЛНР», «ДНР» для підняття їх бойового духу під час ведення агресивної війни проти України.

Як вбачається зі змісту вироку обвинувачений свою вину у вчиненні кримінального правопорушення визнав в повному обсязі. У вчиненому розкався та просив врахувати, що все життя працював на благо міста Харкова, в якому народився, та фактично всіх зрадив.

При вивченні особи обвинуваченого суд встановив, що останній раніше не судимий, на обліку у лікарів нарколога та психіатра не перебуває, до арешту офіційно працював артдиректором телевізійного каналу, одружений, на утриманні має дружину, яка є інвалідом другої групи за загальним захворюванням.

Судом визнано обставинами, що пом'якшують покарання шире каяття та активне сприяння розкриттю злочину, при цьому обставини, що обтяжують покарання - відсутні.

Вироком суду обвинуваченому призначено мінімальне покарання у виді 10 (десяти) років позбавлення волі без конфіскації майна з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням адміністративно-господарських та організаційно-розпорядчих функцій на 10 років. Запобіжний захід у виді тримання під вартою залишено без змін до набрання вироком законної сили, зараховано у строк покарання попереднє ув'язнення.

У кримінальному провадженні №638/5446/22 обвинуваченого засуджено за ч. 5 ст. 111-1 КК України за те, що він, перебуваючи на території м. Куп'янськ, Харківської області, на початку липня 2022 року, діючи умисно та усвідомлюючи протиправний характер своїх дій, реалізуючи свій кримінальний протиправний умисел, добровільно надав згоду представникам окупаційної адміністрації рф на призначення на керівну посаду, пов'язану з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій у структурі окупаційної адміністрації держави-агресора, створених на тимчасово окупованій території м. Куп'янськ Харківської області у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора, у зв'язку з чим з початку липня 2022 року обіймав займав посаду в.о. керівника Комунального підприємства «Благоустрій міста» самопроголошеної «військово-цивільної адміністрації Куп'янського району Харківської області» у структурі окупаційної адміністрації держави-агресора, що створена представниками держави-агресора рф на тимчасово окупованій території м. Куп'янськ Харківської області, і отримував заробітну плату російськими рублями.

З досліджених судових рішень вбачається, що тільки обвинувачений у кримінальному провадженні №638/5446/22 вину у вчиненні інкримінованого йому злочину не визнав у повному обсязі, мотивуючи це тим, що його дії були направлені на забезпечення комунального

порядку в місті, оскільки відсутність вказаної роботи могла привести до екологічної катастрофи.

Незважаючи на повне невизнання вини, суд дійшов висновку, що винність обвинуваченого у вчиненні вказаного кримінального правопорушення повністю доведена та призначив покарання у виді п'яти років позбавлення волі з позбавленням права обіймати адміністративно-розпорядчі посади строком на десять років з конфіскацією всього належного йому майна. Запобіжний захід у виді тримання під вартою залишено без змін до набрання вироком законної сили, зараховано у строк покарання попереднє ув'язнення.

Що стосується строків розгляду кримінальних проваджень, то варто зазначити, що остаточні судові рішення у зазначених вище кримінальних провадженнях були ухвалені протягом строку, який не перевищує 2 місяців, зокрема кримінальні провадження №638/2702/22, 638/5008/22, 638/6445/22 розглянуто протягом 5 днів від дня надходження до суду, кримінальне провадження №638/7303/22 – протягом 13 днів, а кримінальне провадження №638/5446/22 – протягом 2 місяців від дня надходження до суду.

На даний час нерозглянутими залишаються 4 кримінальні провадження щодо 6 осіб, зокрема у кримінальному провадженні №638/2734/22 обвинувачення висунуто громадянину України за ч. 1 ст. 111 КК України та громадянину Китайської Народної Республіки за ч. 1 ст. 114 КК України, у кримінальному провадженні №638/6886/22 державою висунуто обвинувачення двом громадянам України у вчиненні кримінальних правопорушень - злочинів, передбачених ч.4 ст.111-1 КК України, у справі №638/4214/22 громадянин України обвинувачується у вчиненні кримінальних правопорушень - злочинів, передбачених ч.2 ст. 111, ч.1 ст.263 КК України, а у кримінальному провадженні №638/4776/22 особа має статус обвинуваченої у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 114-2 КК України.

Таким чином нерозглянутими залишаються кримінальні провадження щодо вчинення нетяжкого (№638/6886/22), та особливо тяжких злочинів (№638/2734/22, 638/4214/22, 638/4776/22). При цьому до 5 із 6 обвинувачених застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

Варто зазначити, що строк розгляду даних кримінальних проваджень, незважаючи на їх складність та суспільний інтерес, перевищує шість місяців лише у двох кримінальних провадженнях, а саме №638/2734/22 та №638/4776/22. При цьому з матеріалів даних кримінальних проваджень вбачається, тривалий строк розгляду справ викликаний об'єктивними причинами та знаходиться поза волею суду.

Так тривалий розгляд кримінального провадження №638/4776/22, яке надійшло до суду 29 серпня 2022 року, викликаний тим, що у лютому 2023 року спочатку було змінено склад суду у зв'язку із задоволенням заяви про самовідвід судді, а потім за клопотанням обвинуваченої призначено колегіальний розгляд кримінального провадження, у зв'язку з чим розгляд кримінального провадження у березні 2023 року розпочато спочатку.

Строк розгляду кримінального провадження №638/2734/22, яке надійшло до суду 26 квітня 2022 року, перевищує 6 місяців, оскільки з 24 лютого 2022 року до 31 травня 2022 року на підставі рішення зборів суддів було запроваджено дистанційний режим роботи суду, з 01 червня 2022 року до 01 липня 2022 року головуєчий суддя перебував у відпустці. В подальшому підготовче судові засідання неодноразово відкладалися у зв'язку з неявкою захисника та/або перекладача (в тому числі з причин відсутності у таких осіб технічної можливості продовжувати судові засідання в режимі відеоконференції), у зв'язку з чим судом вирішувалися процесуальні питання про залучення безоплатного захисника за призначенням

(ухвала суду від 15.09.2022), залучення захисника на одну процесуальну дію, залучення перекладача на одну процесуальну дію, у зв'язку з чим також відкладалося підготовче судове засідання.

Проте варто зазначити, що неявки захисників не мали ознак неналежної процесуальної поведінки та були обумовлені об'єктивними чинниками, а відтак судом не вживались процесуальні заходи до таких адвокатів.

Окрім того підготовче судове засідання також було відкладено з тієї причини, що після вирішення клопотань сторони захисту про відвід перекладача та сторони обвинувачення про продовження строку тримання під вартою обвинувачених, закінчився робочий час суду. Окрім того одного разу підготовче судове засідання було відкладено з технічних причин, а саме у зв'язку з відсутністю електропостачання в суді.

Підсумовуючи, варто зазначити, що на оперативність розгляду справи впливають, зокрема, кількість обвинувачених у справі, їх захисників, фактичних даних, що підлягають встановленню, кількості учасників справи (потерпілих, свідків), обсягу та специфіки процесуальних дій, необхідних для здійснення судового слідства, забезпечення участі перекладача, процесуальна поведінка учасників процесу.

Додаток: копія ухвали від 14.04.2022 року по справі №638/2702/22 на 8 арк.;
копія вироку від 30.11.2022 року по справі №638/5446/22 на 3 арк.;
копія ухвали від 15.09.2022 року по справі №638/2734/22 на 2 арк.;

Голова суду
вик. Комлев Д.В.
7732391

Денис ЦВІРЮК